

УДК 114-026.15 (477)

ЗАСНУВАННЯ І РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ПРОСТОРІВ ДЛЯ МОТИВАЦІЇ МОЛОДИХ УЧЕНИХ В УКРАЇНІ

Доцент В. В. Маліков

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Ключові слова: креативний простір, спільнота, молоді вчені, професійний розвиток.

Підвищення мотивації молодих вчених у вищих навчальних закладах України, підтримка і розвиток кадрового потенціалу, професійне удосконалення молодих вчених є актуальними питаннями сучасного наукового життя. Різномічне співробітництво у спільних наукових і освітніх проектах молодих вчених і студентів вищих навчальних закладів може стати відчутною перевагою для вирішення вище окреслених завдань, оскільки саме наукові колективи, в тому числі міждисциплінарні та з різних установ, мають можливість, об'єднавши ресурси, досягти кращих результатів, ніж поодинокі вчені і невеликі за чисельністю колективи кафедр і лабораторій. Такі колективи можуть і мають містити у своєму складі вчених на різних щаблях їхньої наукової кар'єри, в т. ч. молодих вчених і студентів. Це необхідно для забезпечення передачі, наступності, розвитку і поширення наукових досягнень. Оскільки молоді науковці за своїм життєвим і професійним шляхом є найближчими до студентів, тому у деяких вищих навчальних закладах, зокрема, й НТУ «ХПІ», саме молоді вчені займаються організацією і проведенням конференцій для студентів і магістрантів, залучаючи їх до наукової діяльності. Поряд з тим, потенціал наукової співпраці, а також освітньої та громадської взаємодії молодих вчених і студентської молоді є значно більшим і може розгорнутися у діяльності креативних просторів, як одній із сучасних альтернативних форм робочого простору для їхньої взаємодії [2].

Автор має на меті розкрити особливості функціонування та переваги креативного простору для вільної наукової, винахідницької творчої діяльності молодих учених і студентів на прикладі діючого креативного простору молодих учених «Науковий Андеграунд» в НТУ «ХПІ», обґрунтувавши корисність заснування і розвитку подібних проектів у ВНЗ для мотивації молодих учених.

Існуючі соціальні і комерційні креативні простори в Україні спрямовують свою діяльність на розвиток нових культурних практик, стартапів, креативних індустрій та підприємницьких проектів. У контексті науково-просвітницької діяльності креативного простору молодих вчених варто звернути увагу на аналогічний напрям їхньої роботи. Зокрема, креативний простір «Часопис» у м. Київ серед іншого має лекторій під назвою «Public Science» – серії подій, які мають на меті популяризувати науку в Україні [1]. Вітчизняна академічна спільнота проявила себе як активний засновник креативних просторів, спрямованих на вирішення низки соціальних, освітніх, підприємницьких і наукових завдань, які постають перед університетами [3].

Організатори молодіжних творчих спільнот стверджують, що, будучи активно залученими до дружніх до молоді творчих просторів, молоді люди здатні відчутти власний внесок, зроблений у спільноту, частиною якої вони є, та мають змогу розвинути сильне відчуття приналежності до цих місць [4].

При розробці і реалізації проекту креативного простору «Науковий Андеграунд» молоді вчені звернулися до світового і вітчизняного досвіду. Це є клуб наукового співробітництва та інтелектуального дозвілля, організованим Радою молодих вчених НТУ «ХПІ», котрий діє на постійній основі та спрямовує свою діяльність на підтримку наукової, винахідницької та іншої творчої діяльності і взаємодії молодих вчених,

збереження та розвиток їхнього інтелектуального потенціалу, суспільної активності і згуртованості. Проект започаткований восени 2016 р. та здійснюється поетапно. Теоретико-прогностичний етап (до лютого 2017 р.) полягав у розробці загальної концепції креативного простору молодих вчених, обґрунтування матеріально-технічної сторони проекту, створення команди і розподілу організаційних ролей. Наступною була підготовка наданого приміщення до відкриття. Третій етап – офіційне відкриття «Наукового Андеграунду» 26–27 червня 2017 року. Програма відкриття складалася з низки науково-просвітницьких заходів молодих фахівців у різних галузях наукового знання і концерту харківських музичних гуртів. У ній брали участь як молоді вчені НТУ «ХП», так і представники освітянської наукової і бізнес спільнот Харкова. Це позиціонує «Науковий Андеграунд» як інклюзивний простір, відкритий для всіх, хто поділяє його цілі і завдання. Під час реалізації кожного з етапів проекту застосовувався колегіальний стиль управління, що ґрунтується на підтримці, кооперації, консенсусі у прийнятті рішень, співучасті і делегуванні повноважень.

Серед іншого реалізація проекту «Креативного простору молодих вчених «Науковий Андеграунд», на думку його розробників, надає такі переваги: 1) унікальне середовище, в якому молоді вчені мають можливість самостійно приймати рішення та створити атмосферу відкритих комунікацій, вільного спілкування; 2) комфортний простір для наукової, освітньої й організаційної праці: тепле й світле приміщення зі зручними робочими місцями, вільним Wi-Fi та іншими необхідними речами; 3) вдосконалення кадрового потенціалу, що дозволяє підтримати ініціативних співробітників і дослідників, націлених на пошук можливостей для зростання, прискорення професійного вдосконалення співробітників і створення додаткової мотивації для їхнього розвитку; 4) проведення заходів, спрямованих на прискорення професійного зростання молодих вчених: тренінги, сесії з обміну знаннями, лекції провідних фахівців, майстер-класи та інші практики.

Отже, молодіжні креативні простори мають великий потенціал у науковому, освітньому та соціальному співробітництві за участю студентів, молодих учених та за підтримки адміністрації університету. Такі проекти здатні принести користь не лише науковим і освітнім установам, але й місцевим громадам, адже вони запроваджують альтернативний підхід до взаємодії наукової молоді та сприятимуть поширенню результатів їхньої академічної та громадської діяльності. Участь молодих учених в організації та діяльності креативного простору дає додаткову мотивацію для професійного розвитку, реалізації нових спільних наукових проектів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Краковецький О. Креативний простір «Часопис» пропонує донорам безкоштовну участь у своїх подіях [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://donor.ua/news/2038>. – Дата звертання: 9 вересня 2017.
2. Маліков В. В. Креативний простір як середовище взаємодії молодих учених, студентів та адміністрації вищого навчального закладу // Студентське самоврядування та його роль у формуванні гуманістичних цінностей: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених, 2–3 березня 2017 року. – Чернівці: БДМУ, 2017. – С. 120–121.
3. Олійник А. Студентські коворкінги в ролі креативних просторів // Студвей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studway.com.ua/studentski-kovorkingi/>. – Дата звертання: 9 вересня 2017.
4. Millard, Cheryl. Young People and Placemaking: Engaging Youth to Create Community Spaces // Project for Public Spaces Blog. – Available at: <http://www.pps.org/blog/young-people-and-placemaking-engaging-youth-to-create-community-places>. – Accessed: 9.09.2017.